

 Artikeln är över 8 år gammal

Kunskap Fattiga

Fattigdomens historia i Finland

Bild: YLE

CHARLOTTE LINDROOS

16.10.2015 11:16 · Uppdaterad 22.3.2017 15:14

Fattigdom har förekommit i alla tider. Fattigvården för hundra år sedan präglades av frivillig barmhärtighet baserad på kristen kärlek, istället för samhällelig plikt.

I ett hundra års perspektiv har fattigdomen i Finland utvecklats från total fattigdom till relativ fattigdom. Med relativ fattigdom menar man att den "fattiga" har det relativt sämre ställt än medelbefolkningen. Det innebär också att man på grund av brist på pengar inte aktivt kan delta i samhällslivet.

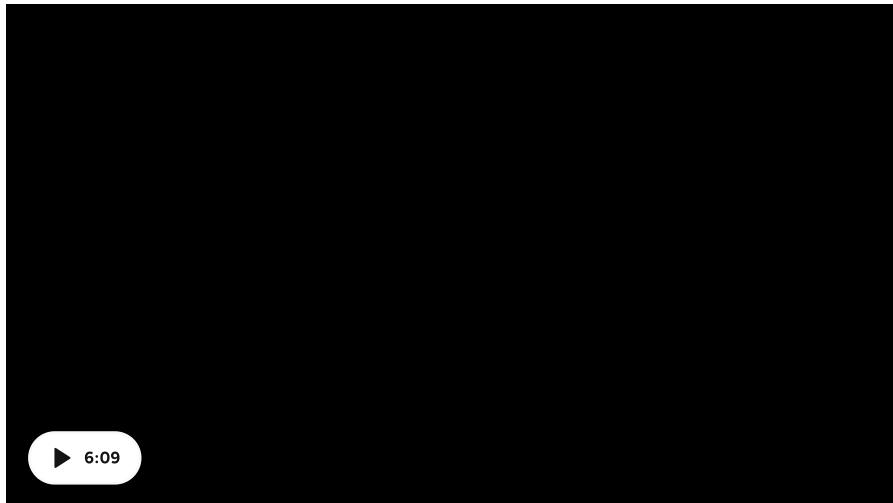

Bild: Yle videostill

Vem är "fattig"?

På 1700- och 1800-talet betydde "fattiga" i princip alla som inte kunde försörja sig själva – föräldralösa barn, de sjuka, de gamla. Idag avser begreppet "fattig" närmast de som har låg inkomst.

I Finland kom den "obesuttna" delen av befolkningen (torpare, rotehjon, inhysingar, tillfälliga arbetare) länge att utgöra ett alldeles specifikt socialt problem. Den

Rotesystemet systematiserade fattigvården

Finland var länge ett fattigt land med få möjligheter till försörjning. På 1700-talet infördes rotesystemet, som avsåg att systematisera fattigvården. Rotesystemet stabiliseras på 1800-talet som den viktigaste formen av fattigvård.

Rotesystemet var ett system där en by gemensamt tog hand om byns fattiga och stod för deras försörjning tillsammans.

I slutet av 1800-talet hade befolkningen ökat medan arbetsmöjligheterna samtidigt blivit färre. Gårdarna delades så att den äldsta sonen ärvde gården, medan de andra barnen fick söka sin lycka på annat håll. Det här, i samband med hungersnöd under vintern och våren 1868, ledde till att cirka 350 000 finländare emigrerade till Amerika mellan åren 1870 och 1929 för att söka sig ett bättre liv.

Välfärdssamhället växer fram efter kriget

Från och med andra världskriget började det finländska välfärdssamhället växa fram. På 1950- och 1960-talet växte ekonomin och välfärden ökade. De gemensamma krigserfarenheterna ligger till grund för den samhällsutveckling som då startade. Man ansåg att alla skulle ha möjlighet att leva ett drägtigt liv.

Då utvecklades det sociala skyddssystemet som finns i dag – bland andra sjukförsäkrings- och pensionssystemet. Barnbidraget kom redan år 1948.

Den svenska industrin lockade arbetslösa finländare

Mellan åren 1960 och 1970 flyttade cirka 300 000 finländare till Sverige. Det var den svenska industrin som lockade med arbetsplatser.

Det svenska och det finländska samhället såg väldigt annorlunda ut då i förhållande till varandra än vad de gör i dag. I Sverige hade välfärden kommit i gång redan långt

Kriser i modern tid

Finland genomgick en djup ekonomisk kris i början av 1990-talet. Många företag gick i konkurs. Cirka 500 000 finländare blev arbetslösa, och flera hundra tusen blev överskuldsatta för många årtionden framöver. Orsaken till den så kallade laman var 1980-talets finanspolitik. Finland levde i ett ekonomiskt uppsving under större delen av 1980-talet. Det ledde till en överhettning av ekonomin och överskuldsättning.

Sedan kom kraschen. Samtidigt skar man ner i bidrag som kom att påverka välfärden för de som redan hade det knapert. Fattigdomen ökade.

Finlands ekonomiska kris år 2008–2009 hade flera orsaker, men en central orsak var de amerikanska bostadslånen som beviljats lättvindigt. Det resulterade i att flera stora banker gick i konkurs, vilket i sin tur satte den globala ekonomin i gungning.

Nu lever vi igen i kristider. Landets ekonomi är dålig, och tillväxten stampar på stället. Företag går i konkurs och männskor blir arbetslösa. Samtidigt vill regeringen skära ner i de förmåner och bidrag som riktar sig till dem som redan har minst. Man vill skära ner i bostadsbidrag för pensionärer. Man låter bli att indexjustera bland annat barnbidrag och pensioner. Man förkortar utbetalningstiden för arbetslössetsersättningar. Det här leder till att de som redan har det knappt får det ännu mera knapert. De blir fattiga. Och brödköerna växer.

Bild: Yle Victoria wirén

Mer om ämnet

yle ARENAN

Att växa som människa - Vetamix

